

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.

Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni; za četrt leta eno krono; posamne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca.

Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143.

V Ljubljani, 10. marca 1901.

Poštno-hran. št. 849.872

Kako zboljšajmo svoje gospodarstvo?

(Piše A. Štrekelj.)

IV. Zboljšajmo svojo živinorejo!

(Nadaljevanje.)

Kedar krmimo živino, paziti nam je razun na razmerje, v katerem se nahajajo redilne snovi v piči, tudi na razmerje med vodo in organskimi snovmi. Napačno bi bilo n. pr. če bi krmili živali samo s peso, ki ima, kakor se iz tabele v 4. številki razvidi, 88 odstotkov vode a samo 12 odstotkov trdih tvarin. Da bi pokrila 500 kg težka krava svojo potrebo na beljakovini, ogljenih hidratih in tolsči (glej predzadnjo tabelo), morala bi povžiti 300 kg pese na dan. Ker pa žival te množine ne more povžiti, moramo nadomestiti ako nočemo, da ne bo žival hiralala, del pese z drugo klajo, ki imajo malo vode, in ker ima pesa jako široko redivno razmerje, tudi s klajo, ki ima mnogo beljakovine, kakor n. pr. s suho deteljo, z dobrim senom, z otrobi ali kako drugo krepilno pičo. Če pokladamo kravi n. pr. 30 kg pese na dan, treba ji je dati, da dobi gornjo množino redivnih snovij n. pr. še 10 kg meteljke ali pa 4 kg otrobov in 8 kg sena.

Povedati pa moram, da ima rastlinska voda, ki se nahaja v klaji, več vrednosti nego čista voda,

katero žival pije. Krma, v kateri se nahaja še rastlinska voda, je lažej prebavna, nego ona, ki jo je že izgubila. Travo žival torej lažej prebavi nego seno. Da se rastlinska voda nekako nadomesti, se suha krma včasih pari ali kuha, kar je jako dobro. Krave, ki vživajo bolj vodeno pičo, dajejo več mleka, nego če jih hranimo s suho krmo.

Pa tudi navadna voda naredi krave bolj mlečne, če jo več zavžijejo. Okoli mest, kjer se gre zato, da dajo krave mnogo mleka, poslužujejo se mlekariji v ta namen kuhinjske soli, katero živalim večkrat pokladajo. Sol krave žeja in zato pijejo več nego je njih navada. Res, da je tako mleko nekoliko bolj vodeno, množina poplača pa ta pomanjkljaj drago.

Sol pa ne služi živalim samo v ta namen, da jih žeja, ampak ona povspešuje v prav veliki meri tudi prebavljanje. Našim gospodarjem priporočam torej, naj pokladajo vsaki živali in če mogoče vsak dan po nekoliko soli. Ker prebavlja živina, kateri dajemo soli, včasih tudi take snovi, ki bi jih drugače ne mogla prebaviti, zato si prihranimo s soljo prav mnogo tudi na hrani. Živinska sol se dobiva dandanes dovolj poceni, poslužujte se je torej!

Še mnogo bi se dalo povedati o krmljenju, a to tukaj razlagati

ni moj namen. V glavnih potezah upam, da sem povedal najbolj potrebno, na kar je paziti, da svojega blaga po nemarnem ne zametujemo. Kdor se hoče s krmljenjem bolj seznaniti, naj čita knjigo „Umna živinoreja“, katero je izdala pred šestimi leti družba sv. Mohorja; priporočamo jo iskreno.

Ker je poleg klaje za živalsko življenje voda najbolj potrebna, povem naj še dve, tri o napajanju. Dobra voda je za živalsko zdravje pa tudi za dober razvoj velike važnosti. Kakor človek, trpi tudi živina rajši lakoto nego žejo. A dasi je voda tolikega pomena, vendar se pri nas gledé napajanja mnogo greši. Osobito mora trpeti živina v krajih, kjer ni studencev in potokov, kjer torej vode primanjkuje, kakor je skoraj povsod na Krasu in deloma tudi na planinah. Kaj mora piti živina v teh deželah, zna povedati samo oni, ki je videl. Voda, ki se nahaja v lužah ali kalih je šestokrat popolnoma podobna gnojnici. Saj se pa jako pogostokrat tudi v resnici steka iz gnojišč nemarnih gospodarjev. Vrhu tega dohajajo tudi živali same v vodo, kjer puščajo mnogo, česar bi ne smele. Potem pa pijejo. Žival je žival in ne gleda ali ji je koristno ali škodljivo, samo da si ugasi svojo žejo! Vedeti pa bi moral to gospodar, ki ima razum!

V taki vodi redijo se od živalskih odpadkov velikanski broji različnih glivic, ki so več ali manj škodljive. Posebno, če zahaja v kal tudi bolna živina, zastrupi lahko vso vodo. Ni torej čudno, da se živina na Krasu tako slabo sponaša. Skoraj polovica živali je jetičnih. Dokler si ne pripravijo Kraševci boljše vode, zastoj pričakujejo lepše živine! In vendar bi se dalo dobiti in ohraniti s pomočjo rezervarjev, kjer bi se deževnica sama čistila, z majhnimi stroški dovolj in dobre vode. Kraševcem polagam torej gorko na srce, naj se ganejo v tem pogledu, ki je za njih živinorejo največega pomena. Le čista in zdrava voda ohrani čilo in zdravo živino. S tem končujem in preidem k pogovoru, kako je gospodariti z mlekom.

(Dalje prih.)

Kmetijstvo.

Poljedelstvo.

Prireditvev poskusov z umetnimi gnojili.

Kakor je potrebno knjigovodstvo za kmetijo, da se more vsak čas izkazati stanje gospodarstva, ravno tako je važna za zboljšanje poljedelstva prireditvev poskusov z umetnimi gnojili. To uvažujejo nekteri narodi že več let, za kar so ustanovili preskuševalne postaje, ki imajo namen dokazati, ktera gnojila in v kolikej množini so potrebna na raznih krajih. Delo teh postaj se razteza še dalje, da preskušajo razna nova semena in dajejo poljedelcem svet, ktere vrste bi bile za gotove razmere vpeljati.

Kako važni so poskusi, naj nam kaže dejstvo; včasih se porabi n. pr. kalijeve soli 300 kg, kjer bi je morebiti na istej zemlji zadostovalo 200 kg. Ali trosi se morebiti samo 300 kg žindre, pridelek se vkljub gnojitvi nikakor ne izboljša. Pridela se komaj 2000 kg sena, kjer bi se lahko letina po-

dvojila ali celo potrojila, ko bi se štupala le nekoliko večja množina žindre. Dobro letino pri pesi ali zelji je nemogoče dobiti z najboljšo gnojitvijo domačega gnoja, kajti za tak pridelek se potrebuje 4krat več kalija, kot ga je moči v hlevnjaku dovažati. Zato je pridelek pese na polji vedno tako pičel. Nadalje se dela potrata z domačim gnojem, ako se ž njim gnoji detelji, ki ne potrebujejo dušika iz hlevnjaka. Nepovoljni vspehi z gnojili se tudi pokažejo, ako manjka v zemlji apnenca. Premnogokrat gnojitev tudi nič ne koristi, ako le ena redilna snov ni dovolj pristopna koreninam, bodisi da jo manjka v zemlji ali ni lahko raztopljiva.

Poskusi z gnojili imajo sledeče dokazati. Ktera umetna gnojila domači gnoj nadomestujejo, v kolikej množini so posamezna gnojila vzeti in ktere vrste. O tem se je treba preveriti po večletnih skušnjah. Skrb kmetovalca mora biti, kolikor možno veliko na enem prostoru pridelati, kar je pri nekterih rastlinah le moči, ako se vzame poleg domačega gnoja še umetno gnojilo. Umetno gnojilo nam tudi da sredstvo, da isto redilno moč zemlji dovažujemo, ktero potrebuje za bodočo rast, v mnogih slučajih, kakor pri deteljah, si prihranimo drago gnojitev z dušikom. Koliko boljši pridelek bi se dosegel pri fižolu z žindro in kalijevo soljo, kot pa z domačim gnojem.

Ker so poskusi z umetnimi gnojili neprecenljivega pomena za napredek našega kmetijstva, zato jih hoče tudi „Gosp. Zveza“ na raznih krajih prirediti. Gnojilo se da brezplačno, samo želi se, da se skrbi za poročilo o vspehih. Poleg tega se tudi lahko na željo priredi isti čas predavanje o rabi umetnih gnojil in umnem pridelovanji krme. Poskusi se bodo priredili v prvi vrsti v namen zboljšanja krme, kakor na travnikih, domačej detelji in lucerni, nadalje pri pesi, zelji, fižolu itd.

Ktera društva se žele vdeležiti na poskusih, naj kmalu naznanijo, da vkrene vse potrebno. Poskusi se bodo priredili v istem redu, kakor dojdejo naznanila.

Vinogradništvo in vinarstvo.

Uspehi gnojenja z umetnimi gnojili v vinogradih.

Da je gnojenje travnikov kakor tudi žita z umetnimi gnojili jako vspešno, o tem pač malo kdo več dvomi, ker več ali manj se je že vsak posestnik na Kranjskem o tem osebno prepričal. Manj skušen pa imajo dosedaj z gnojenjem vinogradov in to deloma radi tega, ker se teh gnojil le malo še poslužujejo, deloma pa ker so se napravljene poskusi vsled nepravilnega postopanja slabo ali vsaj nezadostno obnesli.

Gnojenje vinogradov z umetnimi gnojili pa se bode moralo vsekakor bolj uvaževati t. j. v večji meri vporabljeni, nego se to sedaj vrši, osobito potem, ko bode več vinogradov in ko isti bolj rodovitni postanejo, kajti takrat bodo tudi mnogo hrane rabili in to se jim bode moralo na eden ali drugi način nadomestiti, drugače se veliki kapital, ki se je v nove vinograde vteknil, nikakor ne bode primerno obrestoval. Smo že večkrat povdarjali in to še sedaj ponovljamo, da kdor ne misli svojih novih nasadov pravilno obdelovati, osobito pa dobro gnojiti, stori boljše, če se sploh ne loti regeneriranja, marveč dotični prostor rajši v katerisibodi drugi namen porabi.

Pogosto se sliši izgovor: „Saj popred nismo nikoli ali prav redkokedaj gnojili, pa so vseeno trte dobro vspevale in vsako leto rodile“. To je tudi istina in se to še sedaj dogaja pri takozvani deviški zemlji (Jungfernboden); to so take zemlje, ki so popolnoma spočite ali pa na katerih so skozi več desetletji rastle take rastline, ki so zemljo mesto da bi jo iz-

sesavale, še pognojile z lastnimi odpadki.

Pomisliti pa treba, da sedanji vinogradi že več sto let vedno v eni in isti namen služijo in da je vsled tega dotična zemlja popolnoma izsesana, da nima skoro nikakih hranil več v sebi. Zato pa na taki zemlji vse slabo vspeva, ako se ne gnoji dobro in pravočasno, bodisi z enim ali z drugim gnojem.

In ravno ker sedaj jako primanjkuje hlevskega gnoja in ker je dovažanje tega v vinograde z velikimi stroški združeno, hočemo tu navesti nekoliko podatkov o uspehih gnojenja z umetnimi gnojili, ki naj bi v nekterih slučajih porabo hlevskega gnoja nadomestila.

Kolikor smo že mi sami poskušali, moramo reči, da se z uporabo umetnih gnojil v vinogradih prav dobri vspehi dosežejo, kajti trte bujnejše rastejo, več rodijo in kakor so natančne skušnje pokazale, grozdje tudi popred dozori, mošt slajši in torej tudi vino močnejše postane. To so pa tudi glavni pogoji, katere želimo dobiti.

V kratkem hočemo navesti nekoliko praktičnih poskusov, kakoršni so se izvršili pri večjih posestnikih.

I. Vinograd obsegajoč 1 ha (1³/₄ orala) je bil spomladi pognojen s:

- 500 kg Tomaževe žindre
- 400 kg kajnita
- 200 kg čilskega solitra.

II. Drugi enako veliki in zraven ležeči vinograd, je bil pognojen s

- 300 kg superfosfata
- 400 kg kajnita
- 200 kg čilskega solitra.

Uspeh je bil pri obeh poskusih izboren; opazilo se je le, da trte, pognojene s Tomasovo žindro, so imele še boljše rašče in listje je bilo bolj zeleno in trše od onih, pognojjenih s superfosfati. Tako piše o tem poskusu „Weinlaube“.

Seveda ni eden poskus za vse kraje enako merodajen. Razloček odvisi prav pogostokrat od zemlje same, od podnebja, od načina prejšnjega obdelovanja itd., pa kolikor toliko tudi od vrste trt. Eno je in ostane gotovo, namreč, da gnojenje z umetnimi gnojili je koristno in prav plodonosno, ako se isto v pravem razmerju uporablja; do tega pa se more dospeti kakor smo že opetovano povdarjali, le z lastnimi praktičnimi izkušnjami.

Kako in kedaj naj se umetna gnojila podkopavajo?

Umetna gnojila se podkopavajo ali jeseni ali spomladi. Težko razkrajajoča se gnojila kakor n. pr. Tomaževe žindra in kajnit je bolje že jeseni podkopati, ako se želi, da hasnejo trti popolnoma že naslednje leto. Ako se pa šele spomladi podkopljejo, oddajo trtam v dotičnem letu le nekoliko, le en del svojih hranil.

Čilski solitar pa se mora vsekakor šele póżno spomladi (aprila, maja ali tudi labko junija meseca) podkopati, ker ga drugače mokrota prehitro v globočino spere in bi šlo torej, ako bi se ga prav zgodaj podkopalo, mnogo hranil v zgubo.

Najnavadnejši način podkopavanja je pri starejših, od 4 leta naprej starih trtah, ta, da se gnojilo kar po celem vinogradu potrosi ter potem na novo običajnim načinom podkoplje. X.

Istrsko vino.

Letos je bila v Istri takšna vinska letina, kakor še malokedaj. Ni bila sicer obila, toda kapljica je izborna. Žali Bog, da se ne more vino prodati. Kaj je temu krivo, molčimo! Ubogo ljudstvo, če se bo zanj tudi nadalje tako skrbelo! Cena vinu je padla in se nahaja od 13 do 16 gld. za hektoliter. To je že tako malo, da ne znamo, ali se bo izplačalo še na-

dalje obdelovati vinograde, ako se ne odpravi še pravočasno vzrok, ki je temu kriv. Vina je v kletih še jako mnogo. Gospode vinotržce, krčmarje, duhovnike i. t. d. opozarjamo, naj se obrnejo, ako želé imeti pristnega istrskega vina, na „Gospodarsko društvo“ v Pazin, ki jim gotovo drage volje in prav rado postreže.

Čebelarstvo.

Kraljica in njeno ministerstvo.

(Nadaljevanje.)

Tudi bi moral čebelar vedeti in pomisliti, da močna izrojitev preveč oslabi materni ulj, ki vsled tega sam pride ob med, mnogokrat pa tudi ob matico, ki brezmatičen le prerad popolnoma obnemore.

Toda to še ni vse, mesto škodljivo „rojenje“ s pripravnimi sredstvi po možnosti omejiti, ga mnogi — žal zopet iz nevednosti — še podpirajo s tem, da imajo prav majhne in nizke panjiče in to v uljnjakih brez sence, da jih vroče opoldansko solnce kar razžariva.

V takem predpeklju uboge mučenice vsled pomanjkanja prostora in hladu seveda ne morejo prestajati, ljudstvo se mora deliti, in dan na dan pošilja v svet nove naselbine, toda vedno ubožneje, ki vodijo za seboj celo gručo slabih posledic.

Druga je seveda pri čebelarstvu „metodi na roje“, ki je običajna v mnogih krajih naše domovine, skoro po celi Sloveniji, kjer se gleda na veliko rojev, odvečne na jesen zažvepla, jim odvzame med in vosek. Naša zgovorna pripovedovalka iz čebelnega ministerstva pa ima v mislih takozvano magazinsko metodo, ki špekulira najbolj na med, rojev pa zahteva le zmerno za pleme. Pri tem načinu čebelarjenja škoduje prehudo rojenje.

Ta nezmernost rojenja, ta „laissez faire, laissez aller“ (puščanje slobodnega razvoja) v čebelnem

narodnem gospodarstvu se nahaja zelo često in priča o silno pomanjkljivi podkovanosti v umni čebeloreji.

O, pri drugih strokah gospodarstva se pač ravna mnogo pametneje in previdneje. Noben gospodar ne pusti n. pr. svoji živini ozir plemena popolne prostosti, ampak sam skrbno izbira. Ozira se pri tem na razmere, svojega gospodarstva, zlasti na zalogo krme. On ne obdrži za naprej vseh telet in jagnjet, ampak samo one brez napak, ki kaj prida obetajo. Njegovo načelo ni: „Mnogo živine“. In ravno ker ima tu opisani čebelar ravno narobe načelo: „Le veliko, če tudi slabe živine!“ ravno vsled tega stori veliko napako.

Kraljica: In ravno ta pregrešek, ki se le prečesto nahaja, lahko pripravi čebelastvo ob kredit, posebno pri onih, ki ne pogledajo celi stvari do dna. Spominjamo se v trenutku, da Nam je nekdo pripovedoval tale dogodek:

Čebelar Leskovec je imel pred par leti 6 nizkih tenkih lesenih škatelj (ki jih je zmerjal za „panje“) na južni strani v ulnjaku. Isto jesen pride njegov prijatelj Mihovec iz daljnega kraja domov, in vidi, da napolnuje 21 škatelj sosedov ulnjak.

„Oho, ta ima pa lepo muharijo! — Moram se vendar oglasiti pri njem na skledico medu!“ Tako je mislil Mihevc stopajoč v hišo in komaj požiral sline, ki so se mu cedile po zaželjeni sladčici. Toda čebelar-skaza se je kislo držal, hoteč menda predočevati znani prizor iz narodne pesmi, ko

Štajarci so list prebrali
Grenko, kislo se držali

— — — — —
Ker Turčina so se bali.

Kar nič ni hotel vedeti o gostovanju z medom, ampak je le nekaj kvasil o kupovanju medu za pitanje, ker niso niti starci, niti roji dovolj nanosili za zimo.

„No potem hvala lepa za tako čebelarjenje, ki nič ne nese,“ je

odgovoril Mihevc in se poslovil z neutrušenim tekom.

Nekega lepega pomladnega dne pripelje zopet našega možakarja-medradojeda pot mimo Leskovčevega ulnjaka, pri katerem sosed ravno skazuje nekaterim zgasnelim čebelnim polkom poslednjo delo usmiljenja kot — grobar.

(Dalje prih.)

Živinoreja.

Cesarske napake.

(Nadaljevanje.)

Naduha konj in tovorne živine.

Pridobljene bolezni v sopilih, katere naduho pospešujejo ali ji do razvitka pomorejo bi bile: dolgotrajni nahod nosne sluznice, kronično vnetje nosnih votlin, posebno ako se narede bule v istih, otekline v goltancu, po vnetjih glasilkinih nateznic ali otrpnenju glasilke (v tem slučaj se sliši pri dihanju žvižganje ali pa težko hropenje), dalje bule v njeni okolici; v pljučah: vsa kronična dolgotrajna vnetja, bulice (smrkavost in tuberkuloza), prav posebno pa premočno razširjena pljučna tkanina ali nje otrpnenje, vnetje prsne mreže, ako pluća na rebra prirastejo, različni srčni nedostatki, vse to dela naduho.

Težko dihanje pa lahko povzročijo neposredno bolezni izven prsnega koša, ki so se razvile v trebuhu in s tem prsno votlino zožujejo. Semkaj spadajo gotove bolezni prepone, kakor smo že zgoraj omenili. Prevelik želodec, jetra in vranica tiščijo na prepono in ta zopet na pljuča, kar zopet težko sapo dela. — Iz živčnih bolezni, katere so vzrok naduhe, naj omenim samo nekatere: živčna bolezen prepone, gornjega posebno pa nazaj idočega jabolčnega živca. — Iz navedenih podatkov o najvažnejših uzrokih naduhe bode razvidno, da so isti zelo mnogovrstni in treba velike spretnosti in natančnega opazovanja, da se iste prav spozna.

Znamenja naduhe so zelo različna. Mnogokrat se prav lahko določijo, včasih že v hlevu, drugokrat še-le med in po vožnji. Čestokrat pa tudi najiskušenejši strokovnjak težko dožene, je-li živina nadušljiva ali ne. — Dihanje je pri naduhi izpremenjeno, pomnoženo in težko. Nosnice se navadno močno odpirajo, rebra in lakotnice se močno privzdigujejo.

Vsporedno z nepravilnimi rebri se naredi pri sopenju, posebno pri izdihu „grabenček“.

Nadušljiv konj dihne v jedni minuti 20—30 krat, po teku 50—60 krat, ako dirja 15—30 minut 80—100 krat (v zdravem stanju dihne konj 8—16 krat v 1 min.). Dihanje se vrši sunkoma, tako, da se ves život stresa. Izdih ni jednoten, temveč pretrgan v dveh presledkih, prvi krajši, drugi daljši.

Po diru se konji močno pote, dihanje je hropeče, sapa se z lepa ne umiri, kar zadušiti hoče živinče. Žila bje pravilno in navadno ni pomnožena, sem in tja pa prestopi normalo (80—120 krat v minuti).

V obče so konji zdravi, živi in dobro rejeni; sem in tja nahajamo podvezan trebuh in slabo rejo. Nadušljiv konj redkokedaj kašlja, če že kašlja, stori to pri delu po jedi ali pijači. Nadušljiv konj malo leži, ako pa se vleže, skrči noge pod prsi in trebuh, da s tem prsni koš razširi in s tem dihanje olajša.

Izid bolezni je dolgotrajen ali kroničen; zboljšanje odnosno poslabšanje je odvisno od narave bolezni same, katera naduho povzročaje, od starosti, pasme, letnega časa od oskrbe in ravnanja z nadušljivo živino in njene uporabe. V gotovih slučajih postane žival nezmožna za vsako delo.

Določitev naduhe ni vedno lahka. Da se človek zmoti izogne, je 3 kratno preiskavanje konja in sicer v hlevu, med vožnjo (jahanjem) in po vožnji neobhodno potrebno.

Ako je mogoče, se prvič popoludne preiskuje; drugič in tretjič pa drugo jutro.

V hlevu preiskujemo najprvo živalsko toploto. Vsako vzvišanje temperature, vnetja, boleče rane, katere bi že same na sebi lahko težko dihanje povzročile itd., izključujejo natančno preiskavo, ker se ne more dognati, ali je težka sapa od njih ali od kake druge nevidne bolezni odvisna. Mislim, da bode vsak uvidel, da konj s pljučnico ali z vnetjem vratu težko diha, vendar ga pa nihče ne bo za nadušljivega smatral. Ako je temperatura čez normalo (37,5 — 38,5° C), ne bomo mogli sigurno preiskavati.

Vprežne konje vprežemo v voz — jahalne zajahamo — seveda pravilno, ter jih v trabu ženemo 15—30 minut; med tem opazujemo nosnice, „grabenček“, (žvižganje?) ako se žival zelo poti, ali jo sapa duši, ali je konj plašen, ako srce močno bije, še v hlevu včasih (naduha vsled srčne bolezni)?

(Dalje prih.)

Mokro in suho krmljenje prascev.

Da bi to praktično vprašanje rešili, so napravili pred kratkim nekje poskus s sledečimi vspehi:

21 prascev za poskus odločenih (vsi enaki) so razdelili v 3 enake skupine po 7 glav. Vsaka žival je dobila na dan po 1/2 kile koruze, 62 dek ječmenovega zdrobu (šrota), 2 1/2 kile sparjenega krompirja in 8 litrov mleka.

Oddelek št. I je dobil svoj delež v treh rokih na dan suh in po suhi krmi še le posneto mleko.

Oddelek št. II je dobil vso hrano kot mehko hrano in poleg posnetega mleka še toliko sirotke, da je bila hrana redko tekoča.

Oddelek št. III pa je dobil zjutraj prvega dne suho hrano, opoldne mehko in zvečer spet suho; drugi dan zjutraj pa nasprotno zjutraj mehko, opoldne suho in zvečer zopet mehko. Tretji dan so

dobile živali hrano na isti način kot prvi in četrti dan na isti način kot drugi dan. Vsakih 10 dnij so prasce tehtali.

Poskusi so pokazali te - le vspehe:

V pondeljek od	Teža se je pomnožila v kilah	Skupni dohodek v kronah
Skupina I s suho krmo		
7—16	42	111·36
17—26	54	
27—6	49	
Skupina II z mokro krmo		
7—16	35	107·56
17—26	45·5	
27—6	45·5	
Skupina III z mešano krmo		
7—16	49	131·70
17—26	63	
27—6	58·5	

Te številke dovolj jasno uče, kako ravnajmo.

Mlekarstvo in sirarstvo.

Nekaj skušenj na polju mlekarstva. (Nadaljevanje.)

Naj še omenimo, da je trgovina s takozvanim preserviranim presnim maslom, ki se pošilja v neprodušnih pušicah zlasti v vroče dežele, sposobna znatnega razširjenja in da se za tako blago plačujejo visoke cene.

V vseh slučajih velja za maslo isto, kar smo rekli o mleku: čim finejše blago, tem manj trpijo njegove cene pod splošnim pritiskom, tem lažji je njegov prodaj. To velja zlasti ozir tekmovanja masla z margarinom ali umetnim maslom: Četudi sta puter in margarin popolnoma različna proizvoda, vendar je vnjanja podobnost obeh, kakor tudi živahna reklama, ki se dela za margarin, kriva, da se slabejše kvalitete naravnega masla in ž njim posredno tudi finejših mark vedno težje spravijo v denar. Ne bomo se na tem mestu pečali natančneje z vprašanjem o marga-

rinu in njegovem bistvu, in je-li so cene margarina v pravem razmerju s cenami surovin, iz katerih se nareja in z njegovimi proizvodnimi troški, rečemo le, da se raba margarina najbrže ne bo dala na nikak način spraviti iz sveta. Zato pa mora biti skrb vseh mlekarjev in v to poklicanih organov, da se vsaka ponaredba naravnega masla z uporabo margarina kar najstrožje kaznuje.

Jako pripravno sredstvo, naše maslove trge razbremeniti bi bilo, razširjenje sirarstva pri nas.

To je jasna posledica dejstva, da avstrijski uvoz sira za neznane svote presega naš izvoz, da torej naša domača produkcija nikakor ne pokriva domačih potreb. Iz tega da posebno veliko sira uvažajo k nam one dežele, ki izdelujejo finejše tolste sire, je razvidno, da bi ravno fabrikacija finih vrst utegnila imeti lepo bodočnost za naše mlekarstvo. Največ sira uvažajo k nam Švicar, Francoz in Nizozemec, celo Lahu damo velikanski zaslužek in plačo za lastno brezbriznost.

Da dobimo približno podobo, kako „krasno“ znamo pri nas narodno gospodariti, naj služijo te-le četudi nekoliko zastarele številke, ki pa natančno kažejo divergentno smer uvoza in izvoza v katerej se giblje avstrijska sirarska kupčija od 80 tih let pa do naših dnij.

V slavni avstro-ogerski monarhiji je znašal, izražen v tonah (1000 kg)

leta	izvoz	uvoz
1877 . . .	1410	1412
1880 . . .	973	1644
1883 . . .	717	1979
1886 . . .	860	1887
1887 . . .	934	1863

(Dalje prih.)

Splošno.

Hudaklinov novi meh ali žveplalnik.

Na Hudaklinov odgovor v 3. števil. „Nar. Gosp.“ moramo še enkrat poudariti, da je izumitelj napačnega mnenja, če misli, da

bode zahtevam bolje vstrezalo, če ne napravi od nas priporočenega lija za vsuvanje žvepla v posodo, češ to oteži napravo. Res je to, ali teža je tako malenkostna, da niti resno v poštev ne more priti, kajti mi smo zahtevali le košček mehkega lesa, v katerega naj bi se pritržil majhen plehast lij. To je vse.

V tem oziru imamo precejšnje vaje in vemo, kako siten postane delavec, če ne more hitro spravljati žvepla v meh. Če ni dotičnik sam gospodar, ki mora z vsem in pri vsem štediti, bo žveplo, katerega ne more hitro in vsega v meh spraviti, kar po tleh stresal. In kaj, če se to večkrat na dan ponovi? Tudi izumitelj mora vedeti, kako nevestni so često nekteri delavci. Kaj tacega briga, če gre tudi polovica žvepla po tleh!

Mi izumitelju le še enkrat svetujemo, naj to napravi, ker bo stem stroj le pridobil. X.

Laška armada — poljedelska šola.

L. 1898 so se pričele v laški armadi gospodarsko-poljedelske besede, ki so polagoma prešle v predavanja in slednjič v tečaje. Od l. 1900 je podpira vojno ministerstvo. Za predavanja in gospodarske izlete se porabi prosti čas v triletni vojaški službi. Tako se vojaki domov vračajo bolj omikani v poljedelski stroki, in po končani vojaški službi se zopet z veseljem poprimajo obdelovanja zemlje.

Živino (govejo) zlahka privadiš na vožnjo.

Kdor je imel kedaj opraviti s poslom, privaditi mlado živino za vožnjo, ta ve, kako različne so posamezne živali v tem oziru. Ena je voljna, druga trmoglava, eno vse šegeče, druga se za nič ne zmeni. Največkrat nam dela sitnosti občutljivost živalske kože za ščegetanje, ki naganja živinče, da se brani na moč vsake vprege (komata, jarma). Pomagaš si pa

lahko na ta način, da že v hlevu devaš večkrat poprej živinčetu jarem na vrat, ga dobro pritrdiš in pustiš vsak dan tako nekaj ur. V kratkem zgine pri živinčetu sitna občutljivost. Na ta način se privadi žival takorekoč v hlevu vožnji. Ako hodi za vprego namenjena žival na pašo, je dobro, tudi tu porabiti nasvetovano sredstvo, tembolj, ker se živina tu navadi tudi hoje v vpregi; treba jo je pa posebno dobro pritrčiti v tem slučaju. Ta način je najboljša priprava za poznejši nauk v vožnji, ker prihrani ljudem in živali mnogo nepotrebnih muk.

Ako hočemo, da nam bo perotništvo kaj neslo

se je držati zlasti sledečih načel:

1. Odstrani škodljivo mejsebojno ploditev domače perotnine, ki je sedaj običajna.

2. Skrbi za zgodnjo valitev, da dobiš jarce, ki bodo nesle po zimi.

3. Ozri se po dobrih pasmah ali zboljšaj domačo deželno pasmo s primernim križanjem; ogibaj pa se vsake perotnine za kratek čas (šport), kjer hočeš imeti korist.

4. Krmi umno živali, posebno jim daj na moč veliko svobodnega kretanja.

5. Prodajaj jajca po teži, ne številu.

6. Zaznamuj živali po starosti; zakaj starejše živali (n. pr. kokoš po 4. letu) so v primeri z mlajšimi skoro brez haska.

7. Zapisuj dohodke in troške svojega perotninskega dvora.

8. Prodaja perotninskih pridelkov se mora organizovati; najbolje v okviru zadruga (kakor n. pr. v Dobropoljah).

Listek.

Golob sel.*)

Marsikak gospodar se bo gotovo še sedaj spominjal nedolžnega

*) Ne mislimo tu na goloba selca (Zug-Wandertaube), ampak pismonoša.

veselja, ki ga je imel mlad dečko kot gospodar toliko in toliko parov golobov: snežnobelih in briljantno v vseh barvah leskečih, s čepico in polčo (krofom), s krasno nabranim puranovim repom v podobi gosposke pahljače in z gosto pernatimi nogami nalik dupljaste sove. Pa tudi v naši narodni pesmi je golob dobrodošla ptica zaljubljeni devojki, ki ponese pisemce na pravi kraj. In o tem golobu pismonoši bi rad podal nekoliko poznamkov ljubiteljem goloba.

Vže stari Egipčani, Perzijani, Grki in Rimljani so rabili goloba zlasti v vojski in pri kupčiji za prenašanje poročil.

Najdalje so se obdržali v orijentu, kjer so še l. 1500 vlade vzdržavale golobje pošte, l. 1770 si je dal neki Vlah v loteriji vzdignjene številke prinašati po golobih.

O Rotšildu pripovedujejo sledeče:

Londanski žid Rotšild je dobro razumel „kšeft“ in je porabil golobe z velikim dobičkom. Za Napoleonovo armado je poslal agente, od katerih vsaki je imel seboj nekoliko golobov, po katerih je pošiljal važna poročila v London. Tako je Rotšild izvedel za 3 dni preje o porazu Napoleonovem pri Waterloo nego angleška vlada.

Razglasiti je dal po Londonu vest, da so Angleži pobiti, vsled česar so državni papirji v kurzu silno pali. Rotšild jih je urno pokupil, kolikor jih je mogel in „zaslužil“ je na ta način, ker so angleški papirji, ko se je izvedelo, da je bil poražen Napoleon a ne Angleži, seve v ceni zelo poskočili, v par dneh 25.000.000 gld.

Niti iznajdba brzovanja ni popolnoma izpodrinila golobje pošte; mnogo je še od brzovajnih postaj oddaljenih krajev, ki si pa tudi žele dobiti urno razna poročila.

V Londonu ima vsako upravnništvo večjega časopisa svoj golobnjak, kjer se odjemljejo golobom

poročila, ki jih pošiljajo dopisniki iz sodnih dvoran, javnih shodov itd. iz vseh četrtink mesta.

Na Angleškem in v Nemčiji rabijo te golobe na ladijah in moštvo marsikatero toneče ladije ima zahvaliti svojo rešitev golobom. Golob sel, ki ga izpuste iz ponesrečene ladije, nese urno vest na pobrežno postajo, od koder takoj pošljejo rešilno ladijo na mesto nesreče. Na Španskem so tudi na morskem bregu postaje, po 100 km narazen in vsaka hrani 25 parov golobov.

Seveda je mogoče, da golob s poročilom lahko na potu pogine v viharju ali po kaki ropni ptici, zato izpuste iz ladije vedno po 5 golobov naenkrat, od katerih vsaj eden prinese poročilo na določeni kraj.

Največje važnosti pa je golobja pošta v času vojske. V prusko-francoski vojski l. 1870—1871 so raznesli golobje nič manj nego 156.000 pisanih poročil. Usluge, ki so jih golobje skazali obleganim Parižanom, so dale povod, da so takoj ustanovili v Avstriji, Rusiji, Franciji, Španiji in Nemčiji vojaške postaje z golobjo pošto. Take so pri nas v Komornu in Krakovu in pri mornarici. Vojaško ministerstvo daje vsako leto „dunajskemu društvu za rejo perutnine“ večje svote za najbolj izvežbane golobe-sele in je tudi dovolilo, da smejo zasebniki na vojaških postajah kupovati si mladih golobov po 50 kr. komad. Razven tega imajo tudi po večjih mestih društva za gojitev poštnih golobov.

V zadnjem času se teh selov vedno več potrebuje. Državni nemški budget (proračun) postavlja za vojaško golobarstvo 40.000 mark (48.000 kron) na leto. Fidžijski otoki so mej seboj vzvezi z golobjo pošto. Preje so izvrševali to poštno službo mali parniki, ki so pa vsled močnih morskih tokov preveč trpeli vškodo trgovine.

Vrtnar v Baku je zvezal svojo trgovino v mestu z vrtom za me-

stom tudi z golobjo pošto. Naročila, ki pridejo v mestno trgovino, ki se pa daje izvršiti le v vrtu, prinašajo golobje vrtnemu oskrbniku na depešah, prilepljenih na perji.

Časopis „Epervier“ (Kragulj) piše o poskušnji, ki so jo napravili s 5—6 mesecev starimi golobi, da so v 12¹/₂ urah preleteli daljavo 600 km (več nego 5kratno daljavo med Dunajem in Trstom), da so tedaj leteli s hitrostjo 800 m v minuti.

Vsak par poštnih golobov ima na leto 5—6 parov mladičev, ki so v tretjem letu popolnoma dorasli in živijo mnogokrat do 20 let.

Pri nakupu goloba-sela se gleda posebno na to, da ima široka prsa, kratek kljun, vrat in noge, gosto perje in dolga, z močnimi peresi prevedena krila.

Kar tiče golobnjak in krmo, ni dosti razločka med domačim in poštnim golobom; snaga ima seveda prvo besedo in vsak dan sveža voda.

Prve vaje se vrše od maja do konca septembra in sicer ob lepem vremenu, pozneje pa je treba privaditi sele tudi mraza, posebno ako imajo služiti vojništvu.

Prvi poskusi imajo namen, da se golob ukrepi v letu in seznanji z okolico svojega doma. V ta namen se mu dovoli svobodno letati okoli. Pozneje se odnaša vedno dalje in dalje, tudi do 8 km daleč od golobnjaka in sicer na razne strani.

Imamo pa tudi slučaje, da so se seli brez vsake vaje iz zelo oddaljenih krajev vrnili domov. Pred leti je neki Anglež peljal s seboj v zahodno Indijo nekaj poštnih golobov, kjer jih je izpustil in po 10 dneh so se nekateri izmej njih vrnili v svoj golobnjak na Angleško.

Golob-sel preleti v 1 minuti približno 1 km; leti baje brez odpočitka 13—16 ur, tako da po letu preleti v enem dnevu 800—

1000 km (200—250 ur hoda). Po noči počiva.

Poročilo, ki je ima golob nesti, mora biti pisano na tankem lahkem papirju. Da ostane ta suh in čist, zviije se papirček skupaj in vtakne v tul gosjega peresa, skozi katero se potegne močna svilna nitka. Potem se odprtine tula zalijeta z voskom in tul se priveže s konci svilnate niti na jedno pero golobovega repa. Tako poroča Jurij Canič, stotnik generalnega štaba v svojem spisu o poštnem golobu v časopisu ornitološkega društva na Dunaju. (Dalje prih.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 22.: Mlekarna v D. K. Ali se sme pinjeno mleko posnetemu pridejati, ako se dela pusti sir.

Odgovor 22.: Pinjeno mleko ni nikakor dobro posnetemu pri izdelovanju pustega sira primešati, kajti pinjenec povzroča v siru grenak okus. Radi obilnih redilnih močij v pinjenem mleku in radi nizke in negotove cene za pusti sir, je premnogokrat najboljšega prešičem pokrmiti.

Vprašanje 23.: N. v L. — V 3. št. „Narodnega Gospodarja“ čitam, da se sme vinske sode poljubno barvati, dočim drugi strokovnjaki nasprotno trde. Kedo ima prav? Prosim odgovora.

Odgovor 23.: Dotično pojasnilo ne odgovarja popolnoma Vašim razmeram. Iz strogo strokovnega stališča Vas svarimo pred vsako mažnjo sodov osobito onih, v katere pride novo vino in sicer radi tega, ker z barvanjem se prvič vse lesne luknjice tako zamašijo, da ne more dohajati zrak in se vino vsled tega počasneje čisti in tudi počasneje dozoreva, drugič, ker vino utegne potegniti duh od barvila nase.

V pobarvane sode se vino sme le tedaj dati, če ostane le kratek čas notri n. pr. pri prevažanju.

Komur je pa na tem ležeče, da ima v kleti tudi prazne sode vedno čedne, naj jih potem, ko je iste od zunaj in znotraj dobro opral, obriše z v dobrem olju nekoliko pomočeno cunjjo. Tako ohranijo sodi svojo naravno barvo in se tudi manj posušijo. Pred rabo pa je treba take sode z vrelo vodo in s pomočjo krtače izmiti.

Vprašanje 24.: Mlekarna C. Ker se potrebuje pri soparnem stroju v

mlekarni zelo veliko kratkih drv, zato si nameravamo, ko imamo v bližini gepelj, cirkularno žago napraviti. Koliko bi stala taka naprava in kaki uspehi se dosežejo.

Odgovor 24.: Kdor ima blizu vodno moč ali v posesti gepelj, temu naravno cirkularne žage priporočamo. Vsa oprava stane pri tvrdki Schneider & Verovšek v Ljubljani 70 K, leseno podstavo naredi lahko vsak tesar. En par živine goni z največjo lahkoto gepelj. Na željo se Vam tudi kraji imenujejo, kjer delajo v največjo zadovoljnost take žage.

Vprašanje 25.: A. J. p. kr. V. Ali bi bilo dobro spomladi po gorskih senošetih z domačim gnojem gnojiti.

Odgovor 25.: Obče se ne more priporočati, travnike z domačim gnojem gnojiti, ker je zguba na amonijaku previsoka, nego vedno rajši samo polje, kjer se podorje in se zabrani vsaka škoda. Za Vaše razmere, ko je dovažanje domačega gnoja radi strme lege težavno, bi bilo najbolje, rabiti umetno gnojilo. Vzemite za 1 ha 400—500 kg žlindre in 200 kg kaljeve soli, katero zadnjo pa tudi lahko s 6 krat večjo množino pepela nadomestite, tedaj z 1200 kg.

Vprašanje 26.: H. K. G. v. Letošnjo zimo mi je v podpisnicah veliko krompirja in pese pozebilo, ali bi jo mogel še ohraniti.

Odgovor 26.: Rastline ne pozebejo radi previsokega mraza, nego le radi tega, ker se prehitro otajajo. Premrznjen krompir in peso v podpisnicah je moči še rešiti, ako se odstrani vsa slama in potem se zadela dobro s prstjo na novo. Ako se krmi zmrznjen krompir, naj se pusti polagoma otajati v kakem gorkem prostoru kakor n. pr. v hlevu.

Vprašanje 27.: Km. dr. K. Kedaj se sme solitar trositi in koliko naj se vzame za pšenico in rž.

Odgovor 27.: Solitar se sme takoj trositi, ko odleze sneg, preje bi bila nevarnost, da ga vlaga izpere. Rabi naj se na taci njivah, ki so zelo slabo zagnojene, na boljsem polju se je bati, da žito radi prebujne rasti poleže. Vzame naj se za 1 ha 50—100 kg. Po mnogih skušnjah se je dokazalo, da 100 kg solitra pri zadostnej množini drugih redilnih snovij da 300 kg več pšenice ali rži.

Lep ovčarski pes, 1 leto star, izvrsten za varstvo je na prodaj pri Josipu Habe, posestniku na Gočah nad Vipavo. (112) 1

Franc Heinricher, Škofjaloka (kolo-dvor) prodaja vsake vrste krompirja za seme po najnižjih cenah. Točna postrežba. 107 (3—2)

Mlada drevesca prodaja Valentin Porenta v Pevni pri Škofji Loki. 109 (3—1)
Hruške čez 2 m visoke, lepe, komad 70 h » 2 m ali malo manj » 50 »
Jabolka čez 2 m » 60 »
» 2 m ali manj » 40 »
na postajo Škofjaloka postavljene, Manj ko 10 drevesc se ne pošilja.

20 hl. izvrstnega terana

ima za prodati Karol Perinčič, duh. Pliskavica-Kormin. 106 (3—2)

Posestvo na prodaj na Pivki pri Naklem z priročnim poslopjem ob cesti. Pojasnila daje Janez Jenko na Pivki pošta Naklo pri Kranju. 108 (3—2)

Tko želi, da svojo obitelj oskrbi pravim i naravskim dalmatinskim vinom, neka se obrati na podpisano Gamulin, Jelsa — otok Hvar, Dalmacija.

Hranilnica in posojilnica v Marezigah pri Kopru

ima mnogo pristnega črnega vina liter od 18 do 24 kr. in Refoška liter od 25 do 35 kr., prosto postaja Trst ter vabi konsumente za nakup.

Najboljše seme pravega kašelskega zelja, katero naredi lepe trde glave in rodi v vsaki zemlji. 30 g za 1 K, čez 1/2 kg 50% popusta prodaja Ig. Mercina v Zg. Kašlju, pošta Zalag. (99) 6—3

Štefan Habe, posestnik na Gočah nad Vipavo ima 4 hektolitre pristnega, prav finega, domačega tropinskega žganja na prodaj. Cena po dogovoru. (101) 3—3

Kmetijska zadruga v Št. Ilju pri Velenju

prideluje že čez pol leta prav fino surovo maslo. Ker še stalnih odjemalcev nima, priporočamo isto prav toplo da se odjemalci zglase. — Podpirajmo slovenska podjetja, posebno vbozega kmeta.

Priporočila se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov. Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

900 lepih hrastov ima na prodaj Janez Perko na Kurinju p. Zagradec — Fužine. Vozilo bi se na postajo Dobropolje ali Zatičina. Pošteni knpci se vabijo.

Kmetijsko društvo v Vipavi

ima na prodaj

cepljene trte

na amerianski podlagi Portalis požlahtnjene kraljevine, ital. rizling, španjol, pinelo in rulanec po 14 vinarjev komad,

60.000 Kron znaša glavni dobiček invalidske zahvalne loterije, kateri bode po 20% odbitku v gotovem denarju izplačan. Častite bravce „Nar. Gosp.“ opozarjamo s tem, da bode zrebanje nepreklicno 23. marca 1901.

Pozor gg. gostilničarji in zasebniki!

V vasi Kaščerga, pošta Trviž pri Pazinu, je mnogo zdravega vina, cena od 16 do 20 kr. liter. — Josip Goljan, župnik.

Kmetijsko društvo v Gorjah pri Bledu na Gorenjskem

ima na prodaj železne izdelke kakor: sekire, krampe, capine, lopate, živinske zvonce prav lične in dr.

Kmetijsko društvo v Vipavi

oskrbuje svojim članom:

- 1.) Vse potrebščine za vinogradništvo: žveplo, galico, gumico, škropilnice, cepilno orodje, orodje in stroje za kmetijstvo, dalje vsakovrstna semena in umetna gnojila.
- 2.) Pridelke t. j. vino kolikor možno razprodaja ter vabi p. n. kupce v nakup vina, ter opozarja na izpremenjeni razglas med inserati.

S e j m i.

Na Kranjskem:

11. marca v Senočeah, Rakitni.
12. " v Drnovem (pri Krškem), Kotredežu, na Veseli gori pri Rakovniku, Radovljici (za živino), Kamniku, Turjaku in v Sp. Logatcu.
13. " v Čermošnjicah.
14. " v Št. Vidu pri Vipavi.
15. " v Ložu.
17. " v Mengšu, Žužemberku, v Loki in v Št. Petru na Notranjskem.
18. " v Starem trgu pri Poljanah, v Polhovem gradu in Cirknici.
20. " na Igu, v Moravčah in Kočevji.
22. " Grahovem.
23. " v Trziču.
25. " v Št. Jurji (Novomešk. okr.), Mirni peči, Št. Jerneju (za konje), v Zagorji (na Notr.), Dovskem, Rovlah (Planin. okr.), Zdenski vasi, Kostanjevici in pri sv. Leni (Brdski kant.).
26. " v Lukovcu in Dolu, Metliki, na Dolih pri Litiji.
27. " Mokronogu.
29. " Bruniku, Cerkljah, Hotemelu in v Št. Gotardu pri Trojani.
30. " v Žužemberku.
31. " v Rovišah.
1. april na Dobrovi, Moravčah, Slapu pri Vipavi, Višnji gori in Loškem potoku.
2. " v Črnomlju in Rakeku.
3. " v Idriji, Zg. Tuhinji.
4. " Zatični.
5. " Št. Gothardu (Berd. okr.).
10. " Ložu.

Na Štajerskem :

- 12. marca v Št. Jurju ob juž. želez.
- 15. " v Zdolah, v Soseski Pleterje.
- 17. " v Mureku, Podčetrtku.
- 18. " pri Novi Štifti (na Ptujski gori).
- 19. " pri sv. Barbari, Št. Jerneju, Tinskem pri Poljčanah.
- 21. " Rogatcu, sv. Jederti, Pernovu blizo Žalca.
- 27. " Sp. Kostrivnici.
- 16. in 30. marca v Slovenskem Gradcu.
- 24. marca v Podsredi (Hörberg).
- 25. " v Sevnici (na Savi) in Marnbergu.
- 26. " na Teharjih in Dobovi.
- 28. " v Artičah.
- 29. " Strasu, Bistrici, Arnužu in Ormožu, Braslovčah in Lembergu.
- 2. aprila v Dramlji pri Mariji Magdalenii, v Celju, pri sv. Barbari v Vildonu, Podčetrtku, Šoštanju, v Luči, Muti, pri Novi Štifti (na Ptujski gori), pri sv. Duhu v Ločah.
- 4. " pri sv. Primožu (pri Blagovni), pri sv. Mariji Jarelini (v slov. Goricah), v Konjicah, na Laškem in Raihenbergu.

Na Koroškem :

- 12. marca v Lavamintu.
- 13. " " Gmintu.
- 14. " " Št. Andreju.
- 17. " " Pusarnici.
- 18. " " Pliberku (za živino).
- 21. " " Cobercah.
- 25. " " Št. Lenardu in Ulkvah.
- 27. " " Vilikovcu.
- 31. " " Gradišah.
- 1. aprila " Renvigu.
- 5. " " Strazbergu.
- 6. " " Trebižu.
- 8. " " Oberdravbergu.

Na Primorskem :

- 15. marca v Borštu (Kopr. okr.) za živino.
- 16. " Gorici (8 dnij).
- 18. " Tolmecu.
- 20. " Komenu, Ricmanjih, Monfalkonu (2 dnij) in v Bovci.
- 25. " Gradiški.
- 26., 27. in 28. v Ogleji.
- 2. aprila Nabrežini.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Poštne pristojbine in nekollko črtie o pošti.

(Zapisal Abc.)

O važnosti in koristi poštne naprave in poštne prometa uverje vsak človek, brez pošte bilo bi moderno življenje v našem zmislu

nemogoče. Saj se poslužuje pošte že vsak človek vsacega stanu. Radi velike važnosti pošte je pa tudi vsakemu, kdor ima količkaj več kakor samo z navadnimi pismi opraviti, potrebno, da se natančno s predpisi in udobnostimi, katere nam ponuja pošta, seznanimo. Kdor se namreč pošte poslužuje, dolžan je po predpisih, poznati dolžnosti, katere vežejo njega nasproti pošti in pošto nasproti njemu. Izgovor, da te ali one stvari ni vedel, je ničeven in mu pri eventualni reklamaciji ne pomaga nič. Zatorej sem se namenil, tukaj najvažnejše, kar treba vedeti o pošti, po možnosti kratko, in kolikor mogoče pregledno sestaviti. Pri vsaki pošti vidimo različne oddelke, kateri so pri večjih uradih popolnoma ločeni. Oddelki pečajo se mnogokrat s popolnoma različnimi predmeti, in te hočem v sledečem redu pojasniti: Pismena pošta, blagajna in hranilnica, vožna pošta, brzojav in telefon.

Pismena pošta.

Pismena pošta obseza: dopisnice, pisma brez vrednosti, tiskovine, časnike, uzorce brez vrednosti in priporočene pošiljatve s povzetjem.

Pisma in dopisnice vsake vrste, časnike, kakoršnekoli ne glede na vsebino in kako izhajajo, ne sme drugi prevažati kakor pošta sama. Ti predmeti spadajo k takozvanem monopolu, kakor n. pr. sol ali tabak. Le toliko je dovoljeno, da se v lokalnem prometu, to je v domačem kraju samem, pisma in časnike sme dopošiljati po uslužbencih, postreščekih itd., ali nihče ne sme kak zavod ustanoviti, ki bi se s tem pečal.

(Dalje prih.)

Zakone proti nepošteni konkurenci imajo v nekaterih kantonih v Švici. Taki zakoni določajo bistveno, da se kaznuje, kdor v reklamah, plakatih, cenilnikih itd. nerresnico trdi, z namenom, vzbuditi v občinstvu mnenje, da zelo po ceni prodaja,

ali z namenom, oškodovati koga v obrti; kaznuje se, kedor izvabi iz obrtnega uslužbenca koga drugega obrtno skrivnost, ter jo izrabi v svrhu konkurence; kaznuje se, kedor v svrhu uničenja obrti drugega prodaja veliko zalogo pod lastno ceno.

Železnični promet v Reki in v Trstu.

V minulem letu izkladali so v tovornem prometu na postaji v Reki 86.550 vagonov, v Trstu pa 88.600; naložili so v Reki 28.040 in v Trstu 69.120 vagonov.

O izvozu jaje.

Izvoz jaje je osobito iz Galicije na Nemško in Angleško zelo živahen in so železnice v ta namen uvedle posebne brzovlake za tovorni promet. Iz Galicije izvažajo na leto več tisoč voz jaje; tudi na Ogrskem raste promet z jajci od leta do leta.

Jajca skladatajo deloma v zaboje, deloma v sode.

Sod, namenjen v ta prevoz, mora po dotičnih železničnih navodilih imeti trdna, odporna dna in razpokline med dožicami ne smejo biti večje nego 3 cm, ker se je pogostoma pripetilo, da jajca ovita v slamo niso bila za rabo, ker je bila slama premočena, prepričati se ima železnica pri vsaki taki pošiljatvi o tem, ali so jajca v suhem zložena.

Obrt.

Mizarska zadruga v Št. Vidu.

V nedeljo 24. p. m. se je vršil občni zbor mizarske zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano, katerega so se člani polnoštevilno (24) vdeležili. Računi so se enoglasno odobrili. Sklenilo se je tudi, takoj letošnje leto zgraditi mehnično delavnico in shrambo za zalogo pohištva. Denarni promet prvega pol leta bil je sledeči: Prejemkov

je bilo 16.168 K 29 h; izdatkov je bilo 16.056 K 16 h; svota denarnega prometa 32.224 K 45 h. Kosmati dobiček je 1329 K 95 h. Od te svote se odbije za razne izgube, upravne stroške itd. 1010 K 27 h. Iznaša toraj čisti dobiček 319 K 68 h. Kakor je razvidno iz predstoječega sporočila, imela je zadruga prvega polletja primeroma veliko prometa ter ima vključno ustanovnim stroškom 319 K 68 h čistega dobička. Zadruga bode go-

tovo uspevala, ako jo bodo rodoljubni krogi podpirali.

Zadružni inštruktorji.

Dasiravno se je služba zadružnih inštruktorjev ustanovila šele pred okolo 2 leti v svrhu pospeševanja obrtnih zadrug, in deluje dosedaj le 5 takih inštruktorjev, vendar so se že pokazali dobri sadovi. Zatorej namerava ministerstvo, pomnožiti mesta zadružnih inštruktorjev in sicer ustanoviti

taka mesta za tiste kronovine, kjer dosedaj še ni bilo teh inštruktorjev. Dotične potrebne svote ustavile so se že v letošnji državni proračun.

Dunajski ključavničarji

sklenili so, zahtevati od trgovskega ministra razsodbo, da mizarji niso upravičeni, pritrjevati na okna in vrata ključavnice, tečaje itd. Tudi proti temu so protestovali, da smejo trgovci prodajati v ključarsko obrt spadajoče predmete.

ZADRUGA

Rak — rana današnjega narodnega gospodarstva.

(Poleg naukov dra. Vilj. Neurath-a, prof. na c. kr. visoki šoli za kmetijstvo priobčil Posavljčan)

Naša družba hudo boleha, to pač čutimo bolj ali manj vsi od ubogega delavca, ki mu mraz in glad glodata življenje, do kmetovalca, ki ni več trenutek varen na svoji posesti, od rokodelca, ki mu velika obrt trga zadnji košček kruha iz rok, pa do bogatina, ki se trese za svoje zlato.

Že samo dejstvo, da imamo družabno (ali socijalno*) vprašanje, nam je najboljši dokaz, da je narodno blagostanje sedaj v nevarnosti, oškodeno, da, recimo naravnost — uničeno.

Od kod izvira ta žalostna prikazen?

To pojasniti širjim slojem našega ljudstva bodi namen sledečim razmišljanjem, zakaj že tu bodi omenjeno, da je nejasnost pojmov in neznanje svojega stanja, kakor posamezniku, tako tudi družbi neznanstvo pogubno. In da jasnosti mej nami še manjka, ne samo mej priprostim ljudstvom, ampak semtertje tudi mej onimi, ki večkrat hočejo nositi zvonec pri gospodarski organizaciji, je le obžalovanja vredna istina.

(Dalje prih.)

*) od socius, tovariš, družabnik.

Književnost.

Vsem prijateljem ljudske (kmetске) blaginje

zlasti pa onim gospodom, ki se dejanski vdeležujejo najlepšega in najčlovekoljubnejšega delovanja, krščanske organizacije, toplo priporočamo knjigo: Wegweiser für ländliche Wohlfahrts- u. Heimatspflege.*)

Ocenjevati mi knjige ni potreba veliko. Kdor pozna veljavo H. Sohnreya kot pisatelja nemških poljudnih spisov za kmetško ljudstvo, ta lahko vže iz spisateljevega imena sklepa na vrednost tega najnovejšega dela.

Rečem le toliko: Ko sem knjigo pretuhtal in našel v njej toliko gorkega sočutja za kmetško ljudstvo, toliko namigov, kako ustaviti nesrečno drvenje iz dežele v mesto, ki pač v najnovejši luči kaže, da po naših kmetih ni več kakor je bilo pred časom liberalizma, dal sem knjigo iz rok z vzdihom:

„O Bog, koliko potov je vendar na razpolago, da zblažimo podobo Tvoje Neskončnosti v najzapuščenejšem sloju človeštva, v ubogem kmetstvu, koliko ledine imamo še razorati in kako silno daleč pred nami so n. pr. Nemci. Da bi le prav veliko voditeljev

slov. organizacije dobilo v roke to knjigo in stremelo za ciljem, ki je motto tej knjigi: „Zakaj bi neki ne bilo mogoče najboljšje reči našega časa združiti z življenjem na kmetih“.

Ker se mi knjiga zlasti za društveno življenje zdi jako važna, dovoli mi, „Nar. Gospodar“, podati glavne točke njene vsebine:

Kot uvod služi članek, ki pojasnjuje splošni beg ljudstva proč iz dežele v mesto in v nadaljnem izvajanju daje navod, kako zboljšati gospodarsko in družabno stanje. Sredstva k temu: zadružništvo in posebej posojilnice na kmetih, zavarovalništvo: za življenje, živino, prešiče, proti toči itd., govori tudi o strokah, ki so tudi v Slovincih deloma globoko zanemarjene kakor: lanarstvo, sadjarstvo, zelenjadarstvo in vrtnarstvo, vrboreja in košarstvo, vzgoja šampijona (vrsta gob), kozjereja, perotništvo in njeni pridelki, čebelarstvo, ribarstvo, reja kuncev in druge stroke domače pridnosti.

Tudi kmetijskim delavcem želi zboljšati njihovo stanje z raznimi sredstvi in v ta namen daje nasvete glede plačila, delavskih hišic in njihovega starostnega zavarovanja.

Od str. 125—175 govori o občinski posesti, njivah, travnikih

*) Knjigo je sestavil Henrik Sohnrey in se dobiva v Berlin S. W. 46 Deutscher Dorfschriftenverlag Bernburgerstr.

pašnikih, gozdovih, nato o razkosavanju in pogibeljnosti razkosavanja zemljišč, zlasti gozdov, o živi meji in uplivu obrtnih podjetij na kmečko vas.

Zlasti opozarjam na oddelek od str. 175—258, ki govori o gojitvi družabnega čuta, vzgojstvu in omikavanji priprostega ljudstva.

Posamezni oddelki so naslovljeni: občinska hiša, gospodinjska izobrazba deklet in ženâ, skrb za bolnike, proti pijančevanju, nedelja, vaško pokopališče, občinski večer, večer na samotni pristavi, gledališčne igre na kmetih, skrb za dobro berilo, oskrbnišnica za otroke, skrb za sirote, kmetijske nadaljevalne šole, šolski vrt, godbena društva, mladeniška društva, bralna društva.

V zadnjem velikem odstavku je govor o ljudski umetnosti in značaju ljudstva vobče: kmetski zidarski slog, umetnost v kmetski koči, narodna noša, ljudske veselice, prazniki in igre, večer na preji, narodna pesem in pevsko društvo na selu itd.

Kar daje knjigi posebno vrednost je to, da pisatelj svoje nazore in vzpodbadke povsodi naslanja na zglede iz življenja na kmetih; tudi to, da vsakemu posamnemu odstavku sledi: književnost v to stroko pripadajočih del (knjig ali časopisov) bo marsikakemu prijatelju narodne sreče, ki se posebno zanima za kako stran narodnega blagostanja, dobro došla, ker se more potem globlje zatopiti v dotični predmet, ko ima na razpolago dovolj virov.

Prijatelj sezi po zakladu, ki ne stane več nego 4·80 K, zlasti je ne pogrešaj nobena združna ali društvena knjižnica!

Denarni promet hranilnic in posojilnic v mesecu decembru 1900:

Hranilnica in posojilnica v Biljah: Prejemki 1616 K 34 h, izdatki 1040 K 25 h, denarni promet 2656 K 59 h, prejete hranilne vloge 220 K, izplačane hranilne vloge 372 K 24 h, dana posojila 656 K, vrnena posojila 802 K.

V mesecu januarju 1901:

Hranilnica in posojilnica v Tomišlju: Prejemki 13176 K 09 h, izdatki 10516 K 49 h, denarni promet 23692 K 58 h, prejete hranilne vloge 3824 K, izplačane hranilne vloge 4490 K 10 h, dana posojila 5678 K, vrnena posojila 4864 K.

Hranilnica in posojilnica v Črnicah pri Gorici: Prejemki 3470 K 19 h, izdatki 3143 K 21 h, denarni promet 6613 K 40 h, prejete hranilne vloge 2139 K 14 h, izplačane hranilne vloge 1587 K 50 h, dana posojila 1518 K, vrnena posojila 100 K.

Hranilnica in posojilnica v Št. Jurju pri Kranju: Prejemki 9169 K 98 h, izdatki 4329 K 55 h, denarni promet 13499 K 53 h, prejete hranilne vloge 7324 K, izplačane hranilne vloge 907 K 90 h, dana posojila 3420 K, vrnena posojila 70 K.

Hranilnica in posojilnica v Polhovem Gradcu: Prejemki 6037 K 66 h, izdatki 3812 K 58 h, denarni promet 9850 K 24 h, prejete hranilne vloge 3415 K 84 h, izplačane hranilne vloge 1243 K 56 h, dana posojila 540 K, vrnena posojila 720 K.

Hranilnica in posojilnica v Št. Janžu: Prejemki 2593 K 13 h, izdatki 2296 K, denarni promet 4889 K 13 h, prejete hranilne vloge 980 K, izplačane hranilne vloge 80 K, dana posojila 1950 K, vrnena posojila 746 K.

Hranilnica in posojilnica v Semiču: Prejemki 9253 K 31 h, izdatki 7083 K 51 h, denarni promet 16336 K 82 h, prejete hranilne vloge 7010 K 92 h, izplačane hranilne vloge 1459 K 60 h, dana posojila 5612 K, vrnena posojila 562 K.

Hranilnica in posojilnica v Cirknici: Prejemki 31078 K 04 h, izdatki 24736 K 47 h, denarni promet 55814 K 51 h, prejete hranilne vloge 9140 K, izplačane hranilne vloge 13747 K 11 h, dana posojila 9203 K 16 h, vrnena posojila 6026 K.

Hranilnica in posojilnica v Štiriji: Prejemki 7735 K 90 h, izdatki 3722 K 52 h, denarni promet 11458 K 42 h, prejete hranilne vloge 2512 K 36 h, izplačane hranilne vloge 521 K 52 h, dana posojila K 1300 K, vrnena posojila 470 K.

Hranilnica in posojilnica v Št. Rupertu: Prejemki 2345 K 30 h, izdatki 1534 K 54 h, denarni promet 3879 K 84 h, prejete hranilne vloge 120 K, izplačane hranilne vloge 60 K, dana posojila 1000 K, vrnena posojila 1290 K.

V mesecu februarju 1901:

Hranilnica in posojilnica v Tunicah: Prejemki 1418 K 94 h, izdatki 1418 K, denarni promet 2836 K 94 h, prejete hranilne vloge 1411 K.

Hranilnica in posojilnica v Marezigah: Prejemki 3383 K 46 h, izdatki 3376 K 92 h, denarni promet 6760 K 38 h, prejete hranilne vloge 345 K 21 h, izplačane hranilne vloge 20 K, dana posojila 3335 K, vrnena posojila 200 K.

Hranilnica in posojilnica v Rovih: Prejemki 6480 K 37 h, izdatki 5746 K 50 h, denarni promet 12226 K 87 h, prejete hranilne vloge 2469 K 91 h, izplačane hranilne vloge 290 K 20 h, dana posojila 1750 K, vrnena posojila 2471 K 66 h.

Hranilnica in posojilnica v Stari Loki: Prejemki 8778 K 70 h, izdatki 7008 K 06 h, denarni promet 15786 K 76 h, prejete hranilne vloge 4449 K 50 h, izplačane hranilne vloge 3075 K 02 h, dana posojila 600 K, vrnena posojila 20 K.

Hranilnica in posojilnica v Gorjah: Prejemki 14617 K 17 h, izdatki 12003 K 30 h, denarni promet 26620 K 47 h, prejete hranilne vloge 8110 K 51 h, izplačane hranilne vloge 3423 K 04 h, dana posojila 3609 K 40 h, vrnena posojila 1100 K.

Hranilnica in posojilnica v Cirknici: Prejemki 20005 K 98 h, izdatki 14454 K 72 h, denarni promet 34460 K 70 h, prejete hranilne vloge 11006 K, izplačane hranilne vloge 11181 K 68 h, dana posojila 2890 K, vrnena posojila 2360 K.

Hranilnica in posojilnica v Selcih pri Škofji Loki: Prejemki 15612 K 08 h, izdatki 12845 K 36 h, denarni promet 28457 K 44 h, prejete hranilne vloge 6845 K, izplačane hranilne vloge 2892 K 16 h, dana posojila 7780 K, vrnena posojila 560 K.

Hranilnica in posojilnica v Zgornji Besnici: Prejemki 2716 K 63 h, izdatki 2671 K 73 h, denarni promet 5388 K 36 h, prejete hranilne vloge 1558 K, izplačane hranilne vloge 79 K 59 h, vrnena posojila 1007 K 17 h.

Hranilnica in posojilnica v Kojško-Šmarten v Brdih: Prejemki 3651 K 37 h, izdatki 2629 K 90 h, denarni promet 6281 K 27 h, prejete hranilne vloge 430 K, izplačane hranilne vloge 160 K, dana posojila 2430 K, vrnena posojila — K.

Hranilnica in posojilnica v Mengšu: Prejemki 13844 K 24 h, izdatki 11892 K 14 h, denarni promet 25736 K 38 h, prejete hranilne vloge 9658 K, izplačane hranilne vloge 4878 K 45 h, dana posojila 4990 K, vrnena posojila 804 K.

Hranilnica in posojilnica v Poljanah nad Škofjo Loko: Prejemki 32701 K 46 h, izdatki 22301 K 21 h, denarni promet 55002 K 67 h, prejete hranilne vloge 15736 K, izplačane hranilne vloge 9280 K 36 h, dana posojila 6400 K, vrnena posojila 1000 K.

Hranilnica in posojilnica v Črnicah pri Gorici: Prejemki 1157 K, izdatki 1021 K 69 h, denarni promet 2178 K 69 h, prejete hranilne vloge 655 K, izplačane hranilne vloge 521 K 26 h, dana posojila 500 K.

Hranilnica in posojilnica v Tomaji: Prejemki 4424 K 74 h, izdatki 2954 K 38 h, denarni promet 7379 K 12 h, prejete hranilne vloge 1800 K, izplačane hranilne vloge 2400 K, dana posojila 400 K.

Hranilnica in posojilnica v Kranjski gori: Prejemki 9536 K 90 h, izdatki 6741 K 83 h, denarni promet 16278 K 73 h, prejete hranilne vloge 5227 K, izplačane hranilne vloge 2789 K 72 h, dana posojila 1940 K, vrnena posojila 810 K.

Hranilnica in posojilnica v Horjulu: Prejemki 9426 K 50 h, izdatki 9389 K 55 h, denarni promet 18816 K 05 h, prejete hranilne vloge 3988 K 40 h, izplačane hranilne vloge 4516 K 54 h, dana posojila 4809 K 42 h, vrnena posojila 2491 K.

Hranilnica in posojilnica v Štiriji: Prejemki 8309 K 68 h, izdatki 3902 K 69 h, denarni promet 12212 K 37 h, prejete hranilne vloge 3516 K 19 h, izplačane hranilne vloge 827 K 70 h, dana posojila 2681 K 70 h, vrnena posojila 622 K 50 h.

Hranilnica in posojilnica na Vrhniki: Prejemki 27569 K 04 h, izdatki 23529 K 42 h, denarni promet 51098 K 46 h, prejete hranilne vloge 22889 K 69 h, izplačane hranilne vloge 2219 K 67 h, dana posojila 7160 K.

Hranilnica in posojilnica v Marezigah: Prejemki 3383 K 46 h, izdatki 3376 K 92 h, denarni promet 6760 K 38 h, prejete hranilne vloge 345 K 21 h, izplačane hranilne vloge 20 K, dana posojila 3335 K, vrnena posojila 200 K.

Hranilnica in posojilnica v Št. Rupertu: Prejemki 2174 K 36 h, izdatki 1790 K, denarni promet 3964 K 36 h, prejete hranilne vloge 1256 K 40 h, izplačane hranilne vloge 230 K, dana posojila 1560 K, vrnena posojila 20 K.

VABILO

k

III. občnemu zboru

kmetijskega društva v Metliki,

ki se bode vršil dne 24. marca 1901 ob 1/2 10. uri predpoludne v posojilničnih prostorih v Gradu.

Vspored:

1. Poročilo načelstva in računskega pregledovalca.
2. Volitev 5 članov načelstva, nadzorstva, razsodišča.
3. Potrjenje računa za leto 1900.
4. Prememba § 2. združnih pravil.
5. Slučajnosti.

V Metliki, dne 2. marca 1901.

Načelstvo.

VABILO

na

I. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Marezigah

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, kateri se vrši dne 31. t. m. ob 4. uri popoldne v šoli v Marezigah.

Predmet sklepanja:

1. Računski sklep za leto 1900.
2. Volitev odbora.
3. Volitev nadzorstva.
4. Morebitni predlogi.

Odbor.

VABILO

na

VI. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Horjulu,

reg. zadruge z neomejeno zavezo, kateri se vrši v torek, dne 19. marca 1901 na sv. Jožefa dan ob 4. uri popoldne v društveni pisarni v Horjulu št. 94.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in računskega pregledovalca.
2. Potrjenje letnega računa za l. 1900.
3. Volitev načelstva in računskega pregledovalca.
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi odbor.

VABILO

na

drugi občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Semiču,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, dne 25. marca t. l. ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računa.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Prememba § 4. pravil.
6. Slučajnosti.

Semič, dne 1. marca 1901.

Načelstvo.

VABILO

na

VII. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Trnovem

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, koji se bode vršil na praznik, dne 25. marca 1901 ob 4. uri popoldne v prostorih gostilne g. Matija Ribariča v Trnovem pri Il. Bistrici št. 107

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računa za l. 1900.
4. Volitev načelstva.

5. Volitev nadzorstva.

6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi člane

Načelstvo.

NB. V slučaju, da zgoraj sklicani občni zbor ob določeni uri nebi bil sklepčen, sklicuje se s tem drugi občni zbor ob 1/2 5. uri popoldne isti dan, z istim dnevnim redom in na istem kraju, koji bode sklepčen brez ozira na število vdeležencev.

Načelstvo.

VABILO

na

II. redni občni zbor

Gospodarskega društva v Trnovem,

vpisane zadruge z omejeno zavezo, koji se bode vršil na praznik dne 25. marca

1901 ob 3. uri popoldne v prostorih gostilne g. Matija Ribariča v Trnovem pri Il. Bistrici št. 107

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računa za l. 1900.
4. Dopolnilna volitev 3 članov načelstva v zmislu § 19. zadr. pravil.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

K obilni vdeležbi vabi člane

Načelstvo.

NB. V slučaju, da zgoraj sklicani občni zbor ob določeni uri nebi bil sklepčen, sklicuje se s tem drugi občni

Vsaka gospodinja in mati

se mora blagrovati, katera rabi z ozirom na zdravje, varčnost in dobri okus Kathreiner-Kneippovo sladno kavo (pristno samo v znanih izvornih zavitkih).

zbor ob 1/2 4. uri popoldne, isti dan, na istem kraju in z istim dnevnim redom, koji bode sklepčen brez ozira na število vdeležencev. Načelstvo.

Tržne cene 5. marca t. l.

Na trgu v Kranju
za 50 kg

za pšenico	K 7.75
» rž	» 7.50
» ječmen	» 7.50
» oves	» 6.25
» ajdo	» 7.—
» proso	» 7.50

Na trgu v Ptuj
za 100 kg

za pšenico	K —, K 15.—
» rž	» —, » 14.—
» ječmen	» —, » 13.—
» oves	» —, » 13.—
» turšico	» —, » 12.—
» krompir	» —, » 4.50
» seno la	» —, » 4.40

Na trgu v Celovcu
za 100 kg

za pšenico	K 15.80
» rž	» 15.60
» ječmen	» 13.—
» oves	» 14.—
» turšico	» 13.50
» seno	» 6.—

Na trgu v Gorici
za 100 kg

za ječmen	K 21.—
» oves	» 14.—
» turšico	» 13.—
» krompir	» 11.—
» seno	» 2.90

Na trgu v Vellkocvu
za 100 kg

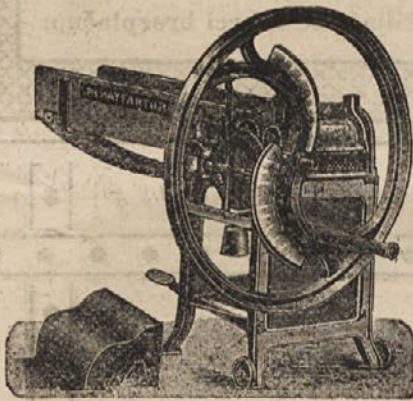
za pšenico	K 16.—
» rž	» 15.60
» ječmen	» 13.—
» oves	» 13.—
» turšico	» 13.—

Najizvrstnejši in priznано najboljši

(86) 12—5

plugi iz jekla na 1, 2, 3 in 4 rezala,
brane za travnike in mah, razdeljene in diagonalne,

poljski valarji, obročasti in iz gladke plehovine,
stroji za sejanje „Agricola“,
stroji za košnjo in žetev, za mrvo, deteljo in žito,
grablje za seno in žetev, za obračanje mrve,
patentovani sušilni aparati za sadje, prikuho itd.
Preše za vino in sadje, kakor tudi za vsako porabo

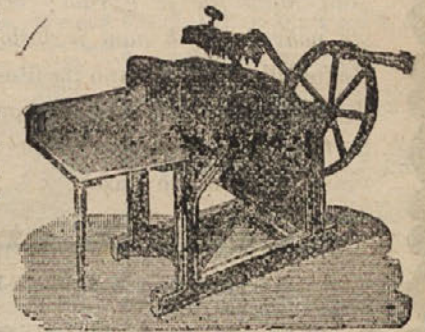
Mlini za sadje in grozdje, stroji za obiranje grozdja.
Stroji za rezanico, na valčkih in z mazljivimi tečaji, jako lahko za goniti, pri čimur se prihrani za 40% moči.
Mlini za debelo moko, reznice za repo.

stroji za mlatiti s patentovanimi valčnimi, okroglimi in mazljivimi tečaji na roko, na vitál in za na par.

viteli (kupje) za naprego 1 do 6 živinčet.

Najnovejši mlini za čiščenje žita, trijerji,

za roškanje turšice. Samotvorne patentovane brizgalnice za pokončavanje grenkulje in trtne uši „Siphonia“, prenesljive štedilne peči,

parniki za krmo, preše za seno in slamo na roko, pritrldjive in za prepeljati, kakor tudi vse poljedeljske stroje

izdelujejo garantovano po najnovejši in priznано najboljši napravi

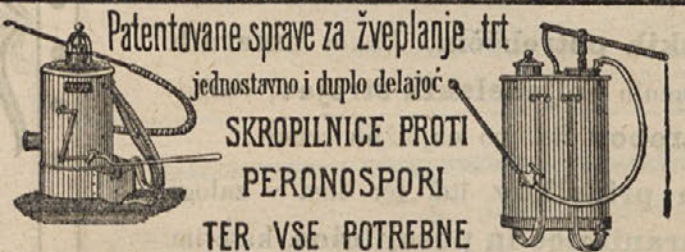
Ph. Mayfarth & Co.

c. kr. izklj. priv.

tovarne za poljedeljske stroje, livarne železa in fužine na par
DUNAJ, II./1. Taborstrasse št. 71. 750 delavcev.

Ustanovljene 1872.

Odlikovane s čez 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svetinami na vseh večjih razstavah. Ilustorvani katalogi in mnoga priznanska pisma brezplačno. — Zastopniki in prodajalci se radi sprejmó. **Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.**

Patentovane sprave za žveplanje trt
jednostavno i duplo delajoč

SKROPILNICE PROTI PERONOSPORI

TER VSE POTREBNE

VSAKOVRSNE POLJEDELSKE I VINOGRADARSKÉ STROJE,
prodaja v najboljši izvršitvi,

JG. HELLER NA DUNOJU

II. Praterstrasse 49

Zastopniki se iščejo! Ceniki brezplačno.

Ing. Matheo Quinz, Dunaj

III/2 Obere Weissgerberstr. 14.

Glavni zastop

Henrik Lanz
Mannheim

Patentovani
posnemalnik za mleko.

Garantovano
najvišja pridobitev smetane.

Preprodajalcem ugodne pogoje.
Zastopniki se sprejmejo. (103) 6—2

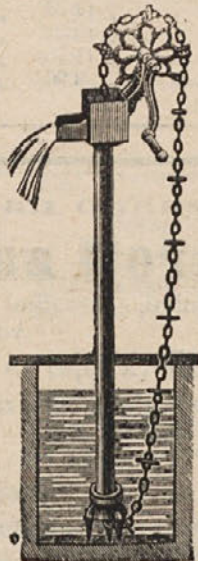

Ako se nočeš pri vsakem izpumpanju
tedaj si kupi gnojnice jeziti,

Klementovo
pumpo na verige,

katera prekosi po svoji čudovito veliki izvršitvi in trajnosti vse druge pumpe. Ta ne obstoji niti iz dil ali zaklopk, niti iz usnjatih cevij. (90) 24-5

Nemogoče je sploh, da bi se zamašila, zamrznila ali polomila; veliko posestnikov ne izda pri 20letni uporabi niti vinarja za popravo. Nad 3000 jih je v rabi; več sto pohval o njih nam je došlo. Razpošiljam to pumpo na 6tedenski poskus; ako bi bila pa ta nerabljiva, vzamem jo brez vsake odškodnine nazaj.

Josip Klement,

tovarna strojev v Hrobeih-Roudnici ob/L.

Zaloga in kletarstvo
na Glincah št. 20
pri Ljubljani
na lastnem posestvu.

Slov. vinogradniško društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
priporoča svojo veliko zalogo

pristnih domačih vin

starih in novih

iz Dolenjske, Štajarske, Ijste, Vipave in Goriške.

Vino je deloma doma prešano, isto oddaje se v sodih in fino vino v steklenicah.

(94) 24-5

Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

Centrala za nakup in prodajo!

Gospodarska Zveza

v Ljubljani

posreduje svojim članom

nakup vsakovrstnih kmetijskih potrebščin, kakor umetnih gnojil, modre galice, žvepla; raznih poljedelskih strojev, vsakovrstnih semen; koruze, moke, otrobov itd. po najnižjih cenah;

prodajo vse vrste kmetijskih pridelkov itd. ter ima v zalogi vse tiskovine za raiffeisenske hranilnice in posojilnice, katerim preskrbi po nižani ceni tudi železne blagajne, varne proti požaru in vlomu.

Posredovalnica za Zvezine trgovce!

Pozor! Gospodarji!

„Gloria“ redilna krma za konje, zabranjuje boleznim, vzdrži konje močno in lakre.
 „Gloria“ začimba krma za govedo, pospešuje prebavljanje, čisti kri, zboljšuje in množi mleko.
 „Gloria“ prašek za žetje in pitanje svinj, povzročuje, da svinje rade jedo, da se nabira meso in mašč.
 „Gloria“ mlekarski prašek za krave, pospešuje izločenje mleka in odstranjuje napake mleka. — 1 velik zavitek velja K 1-20, mali K 0-70, 5 kg v zavitku za poskus po pošti K 5— poslano z Dunaja.
 Barteljevo klajno apno, neobhodno potrební dodatek h krmi za mlado, močno in brejo živino, v slučaju, da živina liše, da ima kostne bolezni itd. 5 kg za poskus K 2—, 100 kg K 22— z Dunaja.
 Rusko patentovano mazilo za usnje po pol kg K 1-10, 1 kg K 2—, 5 kg K 8—.
 Štedilni kolomaz, najfinejša kakovost, 5 kg K 1-40, 100 kg K 24—.

Navodilo brezplačno.

Miha Barthel & drug. Dunaj X.

(75) 24-11 Občuje se slovenski.

Žvepljalnik proti grozdní plesnobi je med ročnimi žvepljalniki priznано najboljši za male in srednjevelike vinogradnike ▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

„Hudaklinov meh“, dobiti je pri „Gospodarski Zvezi“ v Ljubljani, ali pri izumitelju Josip Hudaklinu v št. Jerneju, Dolenjsko. Komad 4 K 50 h, pri večjem naročilu primeren popust. ▲▲▲▲▲ (111) 8-1

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

(95) 24-5

Šivalne stroje

priznано najboljšega izdelka za družine in obrtnike

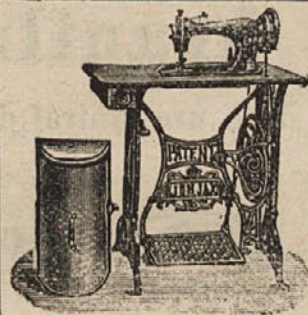
priporoča tovarniška zaloga

šivalnih strojev

IVAN JAX

v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17.

(89) 12-5

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponiju gospodu lekarnarju Gabr. Piccoliju v Ljubljani prísrečno zahvalo za doposlane jim stekleničice

tinkture za želodec

in imenovali „Dvornim založnikom Nj. svetosti“.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji priporočajo boleham G. Piccolijevo

želodčno tinkturo

katera krepča želodec, pospešuje slast, pospešuje prebavljanje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje G. Piccoli, lekarnar „pri angelju“ v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinkturo za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 in več stekleničic. — Poštino mora plačati p. n. naročnik.

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini, kakor slavnemu občinstvu

čebelno-voščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe, gospodom trgovcem voščene zavitke, kakor

med

za prodajo v škafih po 15, 20, 40 kg težkih prav po ceni. Za čebelarje izvrstni garantiran pitanec v skatljah po 5 kg à kg 60 kr., skatlja 30 kr., pošilja se po pošti proti povzetju ali predplačilu. Dobiva se med v satovji in pitanec v škafih po 20—40 kg prav po ceni.

Za birmo, Božič, Miklavža i. t. d. prodaja se raznovrstna medenina na debelo in drobno. Prodaja se tudi brinje, brinjevec liter gld 1-20, medeno žganje liter 1 gld. lastni izdelek.

Kupuje se tudi vsaki čas med v panjih, sodčkih, kakor tudi vosek in suho satovje, po kolikor mogoče visoki ceni.

Za obila naročila se topla priporoča in zagotavlja točno in pošteno postreči

OROSLAV DOLENEC,

svečar in lectar, trgovina z medom i voskom, Ljubljana, Wolfove ulice št. 10.

(79) 12-9

Žrebanje nepreklicno

23. marca 1901.

Glavni dobitek

Kron **60.000**

vrednosti

v gotovini z 20% odbitkom.

Invalidske zahvalne srečke
á 1 Krono.

priporoča:

J. C. Mayer

v Ljubljani.

 Najboljša in najsigurnejša

Stanje hranilnih vlog 30. sept. 1900:
nad 5 milij. K

prilika
za
štedenje!

Denarni promet v devetih mesecih
nad 17 milij. K

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče šte. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

 4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld.
čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. sept. 1900:
5,853.620 K 97 h

Promet v 9 mesecih od 1. jan. do 30. sept. 1900:
17,740.643 K 16 h

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje
kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška,
knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvet. koncipijent v Ljubljani.

Josip Jarc
veleposestnik v Medvodah.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Frančišek Leskovic
zasebnik in blagajnik „Ljudske po-
sojilnice“.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške blagajne
v Ljubljani.

(81) 5